herpy

GECKOR

Mossy leaf-tailed gecko

Uroplatus sikorae

En medelstor bladsvansgecko, vars hud är tecknad som bark med mossa och lav. På dagen hänger den med huvudet nedåt på en stam i Madagaskars regnskog och är nästan omöjlig att få syn på. Den är mindre än sina stora släktingar, men lika känslig för värme och torka och bäst i händerna på en erfaren hållare.

Familj: Gekkonidae Tidigare namn: *Uroplatus fimbriatus sikorae*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**15-20 cm** total längd inkl. svans
Vikt	**10-30 g**
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**21-25 °C**
Temperatur, natt	**16-21 °C**
Luftfuktighet	**60-100 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**60-120 dagar** vid 20-25 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Uroplatus sikorae är mästaren på mosskamouflage. Huden är gråbrun till svart eller grönbrun med teckningar som efterliknar bark ända ner till lav och mossa. Längs kropp, ben och huvud sitter hudflikar som geckon lägger in mot stammen på dagen, så att skuggorna försvinner och konturen blir nästan osynlig. Ögonen är stora och saknar ögonlock, med gul ögonvita och vertikal pupill, och svansen är platt och bladformad. Geckon kan också byta färg en smula efter underlaget.

Arten är mindre än de stora släktingarna *Uroplatus fimbriatus* och *U. henkeli*. Vuxna djur blir omkring 15-20 cm inklusive svans och väger cirka 10-30 g. Det är totallängden, även om måttet ibland anges som längden från nos till svansrot.

Arten beskrevs av den tyske zoologen Oskar Boettger och gavs ut 1913, tre år efter hans död. Den är uppkallad efter den österrikiske samlaren Franz Sikora, som utforskade Madagaskar, och räknades länge som en underart av *Uroplatus fimbriatus*. Den hör till gruppen av stora bladsvansgeckor tillsammans med bl.a. *Uroplatus fimbriatus*, *Uroplatus giganteus* och *Uroplatus henkeli*.

Den närstående *Uroplatus sameiti* räknades tidigare som en underart och säljs ofta under samma namn. Man har skilt dem åt på färgen i munhålan, mörk hos *U. sikorae* och ljus hos *U. sameiti*, men vissa *U. sikorae* har också ljus munhåla, så färgen är inget säkert kännetecken. Artkomplexet behöver en taxonomisk genomgång och rymmer sannolikt flera obeskrivna arter, så fråga efter fyndplatsen när du köper.

Det är en tyst och skygg gecko som man mest tittar på. Den är långt ifrån så robust som t.ex. *Correlophus ciliatus*, och många djur i handeln är fortfarande vildfångade. Det är en av anledningarna till att arten kräver erfarenhet.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Arten förekommer bara på Madagaskar, i regnskogarna i den östra och centrala delen av ön. Den är bl.a. känd från Analamazaotra-skogen vid Andasibe och Vohimana-reservatet, och den har också påträffats i Montagne d'Ambre nationalpark i norra Madagaskar.

IUCN bedömer arten som inte hotad (LC), men skogsavverkning är ett allvarligt hot på Madagaskar, och djuren samlas också in för handeln. Utbredningens exakta gränser är osäkra, just för att artkomplexet inte är slutgiltigt klarlagt.

> **Naturlig utbredning:** Madagaskar.

LIVSMILJÖ

Geckon lever i primär och sekundär regnskog, särskilt i medelhöga bergsskogar. På dagen vilar den med huvudet nedåt, tryckt mot barken på en stam, och på natten jagar den insekter, sniglar och andra smådjur.

Klimatet i östra skogarna är fuktigt året runt, och i de högre belägna skogarna är det inte så varmt som man kan tro. Geckon sitter dessutom i skuggan under kronorna. Därför ska terrariet vara måttligt varmt, omkring 21-25 °C på dagen, med svala nätter och en luftfuktighet nära 100 % på natten.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur ska ha ett högt terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd). Ett par kan också gå i samma storlek, men ett större terrarium ger mer ro och en bättre temperaturskillnad. Höjden är viktigare än bottenytan, eftersom geckon lever på stammar.

Inred med lodräta grenar, kork och rötter i olika tjocklek, så att geckon kan sitta med huvudet nedåt som i naturen. Levande växter som bromelior och pothos ger skydd och håller kvar fukten. Gömslen är onödiga, eftersom geckon gömmer sig genom att likna barken, inte genom att krypa i skydd.

Som botten fungerar kokosmull eller jord utan gödsel, gärna blandad med sphagnum, så att den håller kvar fukten. Undvik ceder- och furuspån, som avger irriterande ångor. Terrariet ska ha nätöppningar, så att luften inte står still, men inte så mycket nät att fukten försvinner. Hanar får inte hållas tillsammans, och det finns bara få erfarenheter av att hålla flera honor ihop.

TEMPERATUR

Arten är känslig för värme. Om dagen ska det vara 21-25 °C och om natten 16-21 °C. Temperaturen får inte komma över 25 °C under någon längre tid, och över 27 °C är farligt.

Det ska inte finnas någon hotspot, och i ett rum med vanlig temperatur är en värmelampa onödig. Se i stället till att terrariet inte står i sol eller vid ett element. Varma sommardagar är kylning viktigare än värme.

Ett temperaturfall på natten är normalt, och en årstidsvariation med lite svalare nätter på vintern är viktig, särskilt för djur som ska föröka sig. Mät med två digitala termometrar, en upptill och en nedtill.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara hög: omkring 60-80 % på dagen och nära 100 % på natten. Spraya grundligt varje kväll och gärna också på morgonen, sammanlagt 2-3 gånger om dagen, och håll botten fuktig, men inte blöt.

Geckon dricker droppar från blad och grenar, men ställ ändå fram en skål med färskt vatten. Fukten får inte bli stillastående, så ventilationen ska vara så god att växter och stammar kan torka upp lite under dagen. En hygrometer är nödvändig, och en automatisk dimmaskin är en stor hjälp.

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och lever i skugga, så den behöver bara lite UVB. Ett svagt UVB-ljus rekommenderas dock, t.ex. ett T5-rör på 5 %, eftersom det ger en tydlig dygnsrytm och hjälper D3-omsättningen. Håll UV-nivån i Ferguson-zon 1, och se till att geckon alltid kan dra sig undan i skugga. För den större *Uroplatus henkeli* kan UV-index nå upp till 3 allra överst under lampan, men för den här mindre arten från skuggig skog är zon 1 mer än nog.

Använd en timer, så att dagen är lika lång, typiskt 10-12 timmar. Ljuset får inte värma upp terrariet över 24-25 °C. På natten ska det vara helt mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Geckon lever av levande byte: syrsor, dubiakackerlackor, gräshoppor, silkesmaskar, fjärilslarver och gärna små sniglar, som särskilt honorna är förtjusta i. Använd uppfödda sniglar, inte vilda, som kan bära gift och parasiter. Bytet får inte vara bredare än avståndet mellan geckons ögon. Vuxna djur matas varannan dag.

Pudra fodret med kalk med D3-vitamin en gång i veckan, och växla mellan kalk och multivitamin. Honor i avel behöver extra kalk, och deras kalkfickor, de små vita säckarna på halsen, ska vara synliga och väl fyllda. Rätt mängd beror på djuret, så följ dess vikt och form, och justera efter dem.

Ungar matas med små syrsor på ca 6 mm tre till fyra gånger i veckan och pudras med kalk vid varje utfodring de första veckorna.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Geckon är tyst och tillbakadragen. På dagen sitter den utan att röra sig, och på natten blir den aktiv. Den lämpar sig inte för daglig hantering, eftersom stress sänker aptiten och försvagar immunförsvaret, och den kan kasta svansen. Ska du hantera den, gör det kort, och låt den gå från hand till hand.

Hanar får inte hållas tillsammans, eftersom de slåss. Ett par kan fungera i ett rymligt terrarium. Med små grupper finns det bara lite erfarenhet. Arten är alltså mindre fredlig än *Uroplatus henkeli*. Vildfångade djur är ofta skygga och behöver ro för att vänja sig.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna känns igen på hemipenisbulorna vid svansroten och porerna framför kloaken, när djuren är stora nog. Åldern vid könsmognad är inte känd. Könet bestäms av kromosomer, och i hela släktet har hanarna troligen ZZ och honorna ZW.

En hona som ska i avel ska vara fullvuxen, i god foderstat och ha synliga kalkfickor. Många djur i handeln är vildfångade och anländer dräktiga, så ungar kommer oftare från en nyinköpt hona än från planerad avel.

PARNING

Parning och avelscykel i fångenskap är dåligt kända. Ge djuren en sval period med nattemperaturer omkring 18-21 °C innan de sätts ihop. Hanen sätts in hos honan och tas ut igen när parningen har setts.

Håll koll på honans vikt. Avel tär hårt på henne, och kalkbrist efter äggläggning kan vara dödlig, så hon ska ha gott om foder och kalk under hela säsongen.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger äggen i lövlagret eller på botten och vårdar dem inte. Liksom hos resten av släktet består en kull normalt av två ägg och ibland bara ett. Äggen är vita, runda och knappt 2 cm i diameter. Befruktade ägg håller sig fasta och vita, medan obefruktade blir gulaktiga och mjuka.

Det går troligen 15-30 dagar mellan kullarna. Ställ en bricka med fuktig kokosmull eller sphagnum i terrariet, så att honan har ett ställe att lägga ägg, och leta efter ägg varje morgon, eftersom de lätt förbises.

INKUBATION

Äggen läggs i en liten box med fuktig kokosmull, sphagnum eller perlit och får aldrig ligga i vatten. Håll temperaturen på 20-25 °C, och undvik allt över 25-26 °C. Luftfuktigheten ska vara hög, men det får inte samlas vattendroppar på äggen.

Äggen kläcks efter 60-90 dagar, ibland först efter 120 dagar. Hos *Uroplatus henkeli* kan det ta 100-230 dagar, så mycket långa förlopp är möjliga i släktet. Var tålmodig innan du ger upp ett ägg. Hur temperaturen påverkar kläckningen är inte känt. Hos *Uroplatus lineatus* kläcks äggen bättre när honorna får UVB-ljus, men det är inte visat för den här arten.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Håll ungarna enskilt i en liten box eller ett miniterrarium på ca 5-20 liter med hushållspapper eller sphagnum som botten, några lodräta grenar och små växter. Temperaturen ska ligga omkring 21-22 °C och luftfuktigheten på 80-85 %. Ungar tål värme dåligt.

Ge små syrsor på ca 6 mm, pudrade med kalk vid varje utfodring de första 20-30 dagarna och därefter två gånger i veckan. Ungar kan ha svårt att ömsa skinn. Sätt dem i så fall i en liten box med fuktigt hushållspapper i 20-30 minuter, och ta försiktigt bort resterna. Tillväxttakten är inte känd.

Hälsa och vanliga misstag

Arten är mer sårbar än de flesta geckor, och de flesta problem beror på värme, torka eller fel utfodring. De typiska felen är:

- Värme över ca 27 °C, som stressar djuret och kan vara dödlig. Den övre gränsen ligger mellan 25 och 27 °C.
- För låg fuktighet, som ger dåliga hudömsningar, särskilt hos ungar.
- Kalkbrist, särskilt hos honor efter äggläggning, som kan sluta med kramper och död. Använd kalk med D3, och håll koll på kalkfickorna.
- Parasiter hos vildfångade djur. Håll terrariet rent, och låt undersöka ett träckprov hos en veterinär med reptilerfarenhet.
- Ständigt blöt botten utan luftbyte, som ger mögel och svamp.
- Stress av för mycket hantering.

Ett friskt djur är fylligt, har klara ögon och hänger lugnt på sin stam. Sök en veterinär med erfarenhet av reptiler om geckon går ner i vikt, inte äter på flera veckor, verkar slö eller inte kan bli av med huden.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.